SLOVENŠČINA NA DLANI
interaktivno učno e-okolje

Preklopi na slovenščino – učno e-okolje *Slovenščina na dlani*

Izvedba: na daljavo v okolju MS Teams

Skupaj: 18 ur

Programi profesionalnega usposabljanja (PPU) strokovnih delavk in delavcev v vzgoji in izobraževanju 2021/2022

Datum	Ura	Predavateljice	Teme	Izvedba
18. 2. 2022	16.00–16.45	Izr. prof. dr. Natalija Ulčnik	**Učno e-okolje *Slovenščina na dlani***	P
	16.45–17.30	Izr. prof. dr. Darinka Verdonik	**Računalniško podprto poučevanje jezika**	P
	17.45–19.15	Izr. prof. dr. Polonca Šek Andreja Zalokar, prof.	**Pravopis s *Slovenščino na dlani***	D D
19. 2. 2022	9.00–10.30	Izr. prof. dr. Polonca Šek Andreja Zalokar, prof.	**Slovnica s *Slovenščino na dlani***	D D
	10.45–12.15	Izr. prof. dr. Natalija Ulčnik	**Frazemi in pregovori s *Slovenščino na dlani***	P D
11. 3. 2022	15.30–17.00 17.15–18.00	Izr. prof. dr. Mira Krajnc Ivič	**Delo z besedili v e-okolju *Slovenščina na dlani* 1**	P D D
	18.00–18.45	Doc. dr. Ines Voršič	**Delo z besedili v e-okolju *Slovenščina na dlani* 2**	P
12. 3. 2022	9.00–10.30	Doc. dr. Ines Voršič	**Delo z besedili v e-okolju *Slovenščina na dlani* 2**	D D
	10.45–12.15	Doc. dr. Simona Pulko Mag. Tanja Brčić Petek	***Slovenščina na dlani* pri pouku**	D D
	12.30–14.00	Red. prof. dr. Dragica Haramija Doc. dr. Simona Pulko	**Informativna literatura v učnem e-okolju in njen vpliv na bralno pismenost**	P P

Cilji programa

- predstaviti možnosti za izrabo digitalnih tehnologij v izobraževanju;
- predstaviti inovativno prosto dostopno učno e-okolje ***Slovenščina na dlani*** in ga umestiti v sklop jezikovnotehnoloških dosežkov;
- osvetlili način delovanja e-okolja in njegove funkcionalnosti;
- izpostaviti možnosti njegove rabe pri pouku (konkretno pri obravnavi pravopisa, slovnice, frazemov in pregovorov ter besedil);
- predstaviti možnosti vključevanja e-okolja v različne faze pouka slovenščine ter praktično prikazati potek učne ure;
- predstaviti strokovne novosti (izsledke najnovejših raziskav na področju besediloslovja in frazeologije, novo terminologijo);
- udeleženke in udeležence usposobiti za učinkovito rabo učnega e-okolja ***Slovenščina na dlani***.

Učno e-okolje
Slovenščina na dlani

Izr. prof. dr. Natalija Ulčnik

natalija.ulcnik@um.si

Univerza v Mariboru

Filozofska fakulteta

Oddelek za slovanske jezike in književnosti

Projekt Slovenščina na dlani

- **javni razpis Ministrstva za kulturo**: *Spodbujanje prožnih in inovativnih oblik učenja z razvojem jezikovnih virov in tehnologij*
- **sofinanciranje**: RS in EU iz Evropskega socialnega sklada
- **prijavitelj**: Univerza v Mariboru (Filozofska fakulteta, Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko, Pedagoška fakulteta)
- **trajanje**: 2017–2021
- **spremljanje**: do konca leta 2022

Univerza v Mariboru

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

INTERDISCIPLINARNO POVEZOVANJE

SLOVENISTIKA in JEZIKOSLOVJE – koordinatorica izr. prof. dr. Mira Krajnc Ivič, UM FF

DIDAKTIKA – koordinatorica doc. dr. Simona Pulko, UM FF

JEZIKOVNE TEHNOLOGIJE – koordinatorica izr. prof. dr. Darinka Verdonik, UM FERI

PROGRAMIRANJE – koordinator doc. dr. Milan Ojsteršek, UM FERI

Zunanji izvajalci in izvajalke, študentke in študenti …

Vodja projekta: izr. prof. dr. Natalija Ulčnik, UM FF

SLOVENŠČINA NA DLANI
interaktivno učno e-okolje

Sodelujoči vzgojno-izobraževalni zavodi

1. Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer
2. Gimnazija Ormož
3. Prva gimnazija Maribor
4. OŠ Pesnica pri Mariboru
5. Šolski center Rogaška Slatina
6. OŠ Primoža Trubarja Laško
7. OŠ Sava Kladnika Sevnica
8. Šolski center Postojna
9. Gimnazija Tolmin
10. OŠ Danila Lokarja Ajdovščina
11. OŠ Naklo
12. OŠ Draga Bajca Vipava
13. Gimnazija Želimlje
14. OŠ Vižmarje Brod, Ljubljana
15. OŠ Ivana Cankarja Vrhnika

- vzhodna in zahodna kohezijska regija
- aktivna vključenost v vseh fazah projekta
- koordinatorica stikov s šolami:

  izr. prof. dr. Polonca Šek, UM PEF

Namen in cilji

Namen

- izdelati visoko avtomatizirano prosto dostopno inovativno **učno e-okolje** za jezikovni pouk slovenščine (od 6. razreda do konca srednje šole)

Cilji

- pripraviti tipološko raznolike **vaje in naloge** za področje pravopisa, slovnice, frazeologije in besedil → zajemanje problematičnih mest
- pripraviti **bazo znanja** → razlage
- omogočiti **obogatitev** jezikovnega pouka slovenščine → ne gre za nadomeščanje obstoječih učnih gradiv
- prispevati k **motiviranosti** za učenje slovenščine
- izboljšati **jezikovno-digitalne kompetence**

→ razbremeniti učiteljice in učitelje

→ pri učečih se doseči prevzemanje odgovornosti za lastno učenje

Značilnosti izdelanega učnega e-okolja

- **korpusni pristop** (obsežne zbirke avtentičnih besedil, avtentični zgledi rabe)
- **avtomatiziranost** (orodja za samodejno zajemanje primerov, samodejno usmerjanje med nalogami, samodejno vrednotenje odgovorov …)
- **fleksibilnost** (samodejno prilagajanje potrebam in predznanju uporabnika, uporabnice) → vsak ima svojevrstno izkušnjo z e-okoljem (številčnost primerov, kombinacij)
- **vodenje statistike** (sprotne informacije o uspešnosti reševanja, spremljanje napredka)
- **elementi igrifikacije** (s poudarkom na točkovanju in nagrajevanju za dosežene točke, virtualne nagrade – medalje, značke)

- zasnova okolja (2017) → raba okolja (2022–) → jezikovnotehnološki razvoj, digitalne smernice, potrebe digitalne družbe, grafični trendi, strokovne novosti (spremembe)

- **NOVO E-OKOLJE** → masovno testiranje, analiza uporabniške izkušnje → nadgradnja 1. verzije

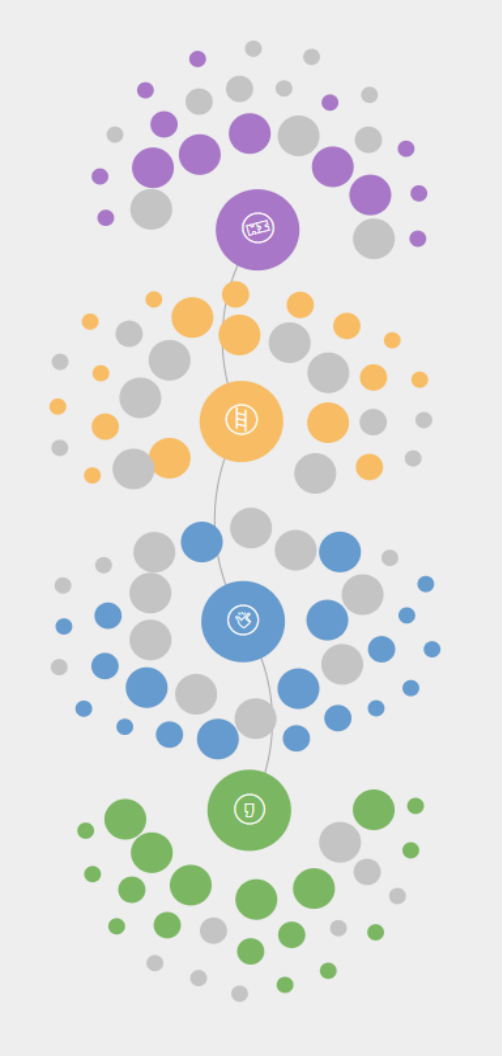

Ozadje priprave nalog (PRIMER: raba vejice)

1. Priprava gradiva → korpus mladinskih besedil **MAKS**, 10 mio. besed
2. Pregled gradiva
3. Vnos metapodatkov v skrbniški vmesnik
4. Obdelava podatkov → algoritmi za obdelavo besedil (lematizacija, oblikoslovno označevanje, skladenjsko razčlenjevanje, označevanje imenskih entitet)
5. Definiranje nalog
6. Avtomatsko generiranje primerov
7. Ročno pregledovanje primerov in njihovo potrjevanje
8. Programiranje naloge
9. Testiranje in izboljševanje
10. Implementacija

1	beseda	Zahvaljujemo	se	vam	za	udeležbo	na	konferenci	Razvoj	in	raba	učnih	e - okolij
	lema	zahvaljevati	se	ti	za	udeležba	na	konferenca	razvoj	in	raba	učen	e okolje
	oznaka	Ggnspm	Zp------k	Zod-md	Dt	Sozet	Dm	Sozem	Sometn	Vp	Sozei	Ppnsmr	Somei - Sosmr
2	beseda	za	slovenščino	in	okrogli	mizi	Novi	izzivi	pri	jezikovnem	pouku	slovenščine	.
	lema	za	slovenščina	in	okrogel	miza	nov	izziv	pri	jezikoven	pouk	slovenščina	
	oznaka	Dt	Sozet	Vp	Ppnzem	Sozem	Ppnmmi	Sommi	Dm	Ppnmem	Somem	Sozer	.

G = glagol
g = vrsta = glavni
n = vid = nedovršni
s = oblika = sedanjik
p = oseba = prva
m = število = množina

S = samostalnik
o = vrsta = občno ime
z = spol = ženski
e = število = ednina
t = sklon = tožilnik

P = pridevnik
p = vrsta = splošni
n = stopnja = nedoločena
s = spol = srednji
m = število = množina
r = sklon = rodilnik

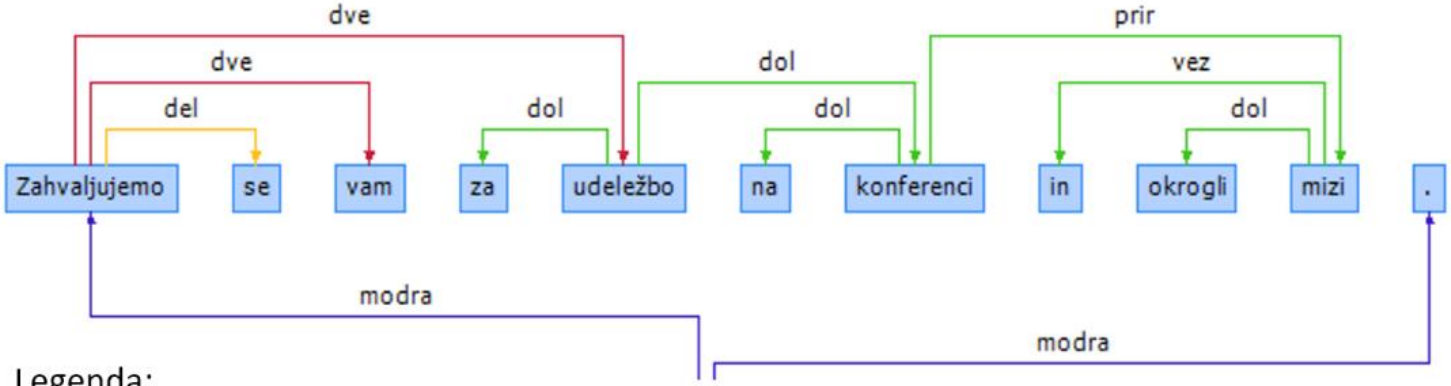

Legenda:

dol	Jedro in določilo besednih zvez.
prir	Jedra v prirednih zvezah znotraj stavka.
vez	Besede ali ločila v vezniški vlogi.
del	Deli zloženega povedka.
dve	Predmet stavka.
modra	Hierarhično najvišje pojavnice, skladenjsko manj predvidljive in oddaljene strukture, vrinki, ločila.

Skupina nalog: Pravopis

Vejica Podredje Časovni_odvisnik

Vrsta naloge: V_lim

Število izbranih primerov/število vseh primerov: 1.000/4.186

Opis

Poiščemo povedi z natanko 1 glavnim stavkom (gradnik [G]), natanko 1 vejico, natanko 1 odvisnim stavkom (gradnik [O]) tipa advcl (gradnik [O-tip]) in natanko 1 podrednim časovnim veznikom (gradnik V-pod-ČAS]. Glavni stavek se nahaja za odvisnikom.

Navodila

Za učenca	Za učitelja
Vstavi manjkajočo vejico.	Dane so dvostavčne povedi s časovnim odvisnikom. Poved se začne z odvisnim stavkom. Namen vaje je, da uporabnik vstavi vejico na ustrezno mesto.

Namig	Za programerja
Vprašaj se: (od/do) kdaj, koliko časa?	2-stavčna poved Odvisni stavek na začetku, nato glavni stavek. Vejico izbrišemo. Vstavi lahko samo 1 vejico. s/S

Skupina gradnikov

Gradnik	Pravilo
[G]	{"$eq":1}
[O]	{"$eq":1}
[TIP]	advcl
[SMER]	O->G
[STVEJIC]	{"$eq":1}
[V-POD-ČAS]	{"$eq":1}

Pravopis › Vejica

Vstavi manjkajočo vejico.

Hotelska vrata se navadno samodejno zaklenejo ko jih zapreš.

8

0

0

Pomoč

Razlaga

V primeru je **podredno zložena poved**. Sestavljena je iz glavnega (neodvisnega) stavka in vsaj enega odvisnega stavka. Med njima vedno stoji **vejica.** Po odvisnem stavku se vprašamo z značilnimi vprašalnicami.

PREBERI VEČ ›

Rezultati projekta

- **učno e-okolje** (profil za učitelje, profil za učence): https://slo-na-dlani.si/prijava
- izdelane **smernice** na področju prožnih oblik učenja

  → **sprejem dokumenta**
- **monografije** *Slovenščina na dlani 1–4* (Univerzitetna založba): https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/615
- **objave strokovnih in znanstvenih prispevkov**
- **izobraževanja** za učiteljice in učitelje, gradiva
- strokovna in znanstvena **konferenca** ter **okrogla miza**: http://projekt.slo-na-dlani.si/sl/konferenca/
- predstavitvena **brošura**: http://projekt.slo-na-dlani.si/wp-content/uploads/slovenscina_na_dlani_brosura.pdf
- promocijski **videoposnetki**: http://projekt.slo-na-dlani.si/sl/publikacije-gradiva/#
- …

Nadaljnje aktivnosti

- usposabljanja učiteljic in učiteljev slovenščine za rabo e-okolja
- spremljanje uspešnosti in učinkov projekta (raba e-okolja, uporabniške izkušnje; evalvacija)
- zagotavljanje dostopnosti e-okolja
- vzdrževanje e-okolja
- promocijske aktivnosti
- nadgradnja (?)

Slogan

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Univerza v Mariboru

Prijava

E-pošta

Geslo

Vstopi

SLOVENŠČINA NA DLANI

interaktivno učno e-okolje

E-okolje je prosto dostopno in namenjeno za obogatitev jezikovnega pouka slovenščine v osnovnih šolah od 6. razreda in v srednjih šolah. Uporablja se lahko tudi izven izobraževalnega procesa.

Ponuja **vaje in naloge** iz pravopisa, slovnice, frazemov in pregovorov ter besedil, **bazo znanja** ter **slovarske opise** frazemov in pregovorov.

Za rabo v sklopu izobraževalnega procesa je omogočena **prijava** z Arnesovo digitalno identiteto. Druge uporabnice in uporabniki se lahko registrirate ali prijavite z računom Facebook ali Google. Če vstopite kot gost, so na voljo le določene funkcionalnosti.

Več lahko preberete na predstavitveni strani projekta.

Registriraj se

Vstopi kot gost

SLOVENŠČINA NA DLANI
interaktivno učno e-okolje

0

Natalija Ulčnik

Naloge
Skupine
Rezultati
Testi
Znanje
Sporočila

Naloge

Izbiranje nalog.

Oddane naloge: 0
Dodeljene naloge: 1

Skupine

Upravljanje skupin in posameznikov.

Rezultati

Pregled rezultatov.

Testi

Priprava učnih listov.

Znanje

Razlage izbranih vsebin.

SLOVENŠČINA NA DLANI
interaktivno učno e-okolje

0

Kaja Golob
Osnovna šola Dobravlje

Trening
Sodelovanje
Obveznosti
Znanje

0 %
0 %
0 %
0 %

Trening

Utrjuj znanje.

Sodelovanje

Pri utrjevanju znanja sodeluj z drugimi.

Poišči skupino

Obveznosti

Čakajo te naloge.

0 od 1 obveznosti opravljenih

Znanje

Raziskuj izbrane vsebine.

Slovenščina na dlani učiteljicam in učiteljem omogoča, da:

- ustvarjajo skupine
- izbirajo in določajo naloge posameznikom ali skupinam
- imajo vpogled v izvajanje vaj in uspešnost posameznega učenca ali skupine
- spremljajo napredek učencev
- usmerjajo učenje
- pridobivajo povratne informacije o samoovrednotenih odgovorih
- sproti spremljajo uspešnost in napredek posameznikov in/ali skupin, komunicirajo z uporabniki

Metode dela, ki jih e-okolje omogoča:

- delo z avtentičnimi primeri,
- delo z odlomkom, besedilom,
- delo z zvočnimi in video posnetki,
- sodelovalno učenje,
- diskusija,
- metoda razlage,
- metoda samostojnega dela.

Slovenščina na dlani učenkam in učencem omogoča, da:

- izvajajo naloge, ki jih določi učiteljica ali učitelj
- rešujejo vaje po lastni izbiri
- sledijo samodejnemu vodenju skozi e-okolje
- imajo vpogled v rezultate rešenih vaj in v statistiko
- komunicirajo z učno skupnostjo

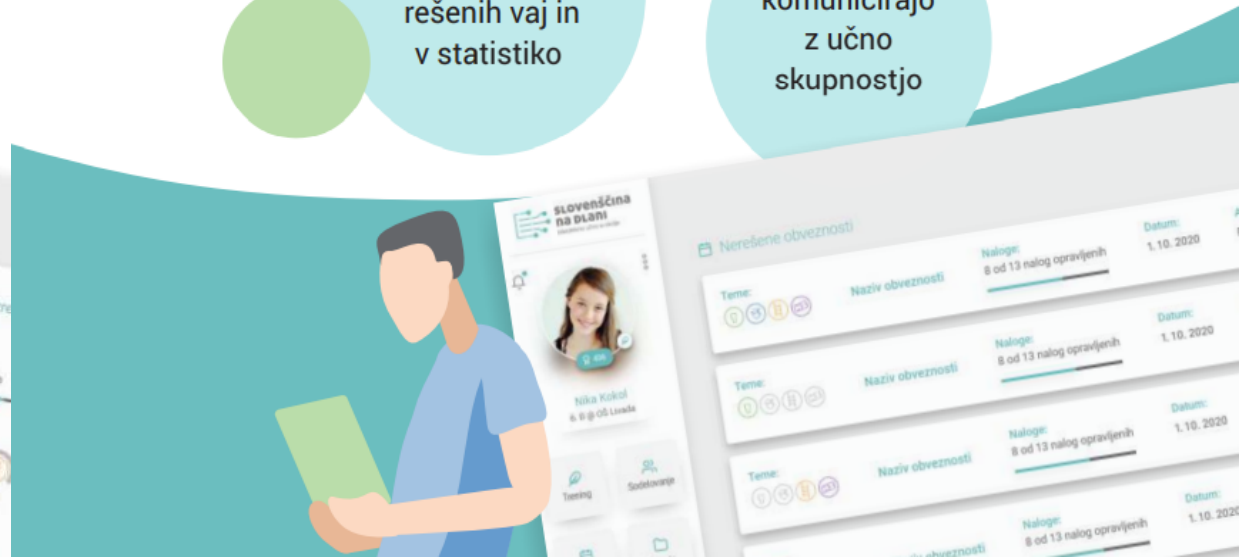

SLOVENŠČINA NA DLANI
Interaktivno učno e-okolje

Gost

Domov

Trening

Znanje

Izhod

Trening

Utrjuj znanje.

Znanje

Raziskuj izbrane vsebine.

Opozorilo: Podatki o reševanju se ne shranjujejo, ker ste vstopili kot gost. Če želite izkoristiti vse funkcionalnosti e-okolja, se prijavite z uporabniškim računom.

Izberi poved s pravilno rabo predloga: s, z ali iz in dopolni utemeljitev.

- Odšel je s sobe, a se je na vratih nečesa domislil: »A tista majica z Evo je samo ena?«
- Odšel je iz sobe, a se je na vratih nečesa domislil: »A tista majica z Evo je samo ena?«
- Odšel je z sobe, a se je na vratih nečesa domislil: »A tista majica z Evo je samo ena?«

Utemeljitev

V paru s predlogom 'v' nastopa predlog iz .

Izberi
s/z
iz

PREVERI

Frazemi in pregovori ❯ Pomen

Poveži sopomenske frazeme.

mačji kašelj

Ahilova peta

zadeti v polno

šibka točka

mala malica

zaigrati na pravo struno

2

0

0

Pomoč

Razlaga

Sopomenski frazemi so frazemi, ki imajo **podoben pomen** in se uporabljajo **v podobnih okoliščinah**, na primer *biti za petami* in *dihati za ovratnik*.

Primer 1

Koprčani še naprej navdušujejo na domačem prizorišču, v svoji Bonifiki so dosegli že deveto zmago v državnem prvenstvu in **so za petami** Velenjčanom in Celjanom.

Primer 2

Tudi v drugem nizu je bil začetek podoben, a Novogoričani **so** tekmecem z dobrimi servisi dalj časa **dihali za ovratnik**.

Poišči pare.

dvorezen meč

jabolko spora

0

0

0

PRESKOČI

NADALJUJ

Besedila › Okoliščine › Udeleženci

Ali trditev drži? Klikni DA, če trditev drži v celoti, oziroma NE, če trditev ne drži.

Izhodiščno besedilo je glede na družbeno razmerje udeležencev neuradno.

- DA
- NE

Marija Zapečnik
Cankarjeva ulica 100
6230 Postojna

Postojna, 16. 3. 2018

Železnica, d. o. o.
Železniška 8
1000 Ljubljana

PRITOŽBA ZARADI NEINFORMIRANJA POTNIKOV

Spoštovani,

pritožujem se zaradi slabega informiranja potnikov. Vaši uslužbenci nas namreč niso pravočasno seznanili z informacijami, ki so bile izjemno pomembne za nadaljevanje naše

0
4
0

Pomoč

Razlaga

Družbeno razmerje med udeleženci sporazumevanja je **neuradno, kadar imajo vsi udeleženci enake pravice in možnosti**.

Več o tem preberi v bazi znanja

Družbeno razmerje med udeleženci sporazumevanja je **uradno, kadar sporazumevanje poteka znotraj določene družbene institucije** (šole, Vlade RS, Filozofske fakultete, servisne delavnice, knjigarne ...). To institucijo predstavlja oseba (zdravnik, novinarka, bančni uslužbenec, knjižničarka, učiteljica ...), ki nosi določeno **odgovornost** in **ima pravice ter možnosti**, da predlaga nove vsebine in da usmerja ter vodi pogovarjanje ali dopisovanje.

Več o tem preberi v bazi znanja

Otrok

Samostalnik moškega spola **otrok** se sklanja po 1. moški sklanjatvi. V **imenovalniku množine** ima obliko *otroci* (*Kdo ali kaj so to? To so otroci.*).

Pri sklanjanju se pojavijo težave predvsem v **mestniku množine** (*O kom ali o čem govorim? O otro**c**ih.*) in **orodniku množine** (*S kom ali s čim grem? Z otro**k**i.*). Pogosto smo namreč v dilemi, ali v teh dveh sklonih uporabiti ***c* ali *k***. Vemo, da je črka *c* v abecedi pred *k*, zato si ne bo težko zapomniti, da je v teh dveh sklonih najprej *c* (*pri **c**epetajočih otro**c**ih*), šele nato *k* (*s **k**ričečimi otro**k**i je **k**riž*). Pri pomnjenju orodniške oblike nam lahko pomaga tudi rima: *z otro**k**i v Škofji Lo**k**i.*

	Sklon	Ednina	Dvojina	Množina
1.	imenovalnik	otrok	otroka	**otroci**
2.	rodilnik	otroka	otrok	otrok
3.	dajalnik	otroku	otrokoma	otrokom
4.	tožilnik	otroka	otroka	otroke
5.	mestnik	(o) otroku	(o) otrocih	(o) **otrocih**
6.	orodnik	(z) otrokom	(z) otrokoma	(z) **otroki**

Starši

Slovenščina je živ jezik, ki se nenehno spreminja. To dokazuje tudi samostalnik **starši**, ki se je najprej uporabljal le kot **množinski samostalnik** moškega spola (*starši, eden od staršev*), v zadnjem času pa se je razširila tudi raba **v dvojini** (*starša, oba starša*) in **ednini** (*starš*). Edninska in dvojinska oblika sta prav tako ustrezni za rabo v knjižnem jeziku.

Raba e-okolja v izobraževalnem sistemu

- delo v razredu, domače naloge ...
- nadomeščanja …

Sprejem Strateškega dokumenta

Objava na spletni strani VIZ

https://slo-na-dlani.si/prijava

SLOVENŠČINA NA DLANI
interaktivno učno e-okolje

Doseženi cilji

- ✓ Seznanjen/-a sem z učnim e-okoljem ***Slovenščina na dlani***.
- ✓ Vem, komu je okolje namenjeno.
- ✓ Vem, kje lahko dostopam do okolja.
- ✓ Seznanjen/-a sem s profilom učitelja in učenca.
- ✓ Vem, katere vsebinske sklope okolje zajema.
- ✓ Seznanjen/-a sem s pogojem rabe okolja v izobraževalnem procesu (sprejem Strateškega dokumenta).